

Валентина Бошковић Марковић*

Универзитет Сингидунум

Пословни факултет

Катедра за стране језике

УТИЦАЈ МЕДИЈСКОГ ДИСКУРСА НА УПОТРЕБУ РОДНО ОСЕТЉИВОГ ЈЕЗИКА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

У овом раду је представљена повезаност између медијског дискурса и родно осетљивог језика. Кључна тема рада је интерпретација појма родно осетљивог језика у медијима кроз призму Закона о родној равноправности и утицај те интерпретације на говорнике српскога језика. Теоријски део рада нуди кратак преглед законске регулативе о родно осетљивом језику, конкретне примере медијских извештавања и медијског дискурса о Закону о родној равноправности од његовог усвајања 2021. године до данас, са посебним освртом на писани дискурс. Поред тога, у раду се дефинишу основни појмови у вези са родно осетљивим језиком. Истраживачки део рада представља резултате квантитативног истраживања спроведеног са циљем да открије повезаност између медијског приказа родно осетљивог језика и ставова говорника о употреби родно осетљивог језика, односно да дефинише да ли је медијски дискурс након усвајања Закона о родној равноправности имао утицаја на саму употребу родно осетљивог језика у савременом српском друштву. Истраживање је спроведено на случајном узорку.

Кључне речи: медијски дискурс, родно осетљив језик, Закон о родној равноправности.

1. Увод

„Истина се одређује као кореспонденција чињеница и исказа, ствари и појмова“ (Лакићевић 2004: 249). Оно што јесте чињеница је да је 2021. године јавност у Републици Србији узбуркала вест о усвајању Закона о родној равноправности. Међутим, сама интерпретација појединих делова Закона

* vboskovic@singidunum.ac.rs

није била само кореспонденција чињеница и исказа. Тачније, полемику су покренуле ТВ дебате, новински чланци и интервјуи представника различитих ставова по питању оног дела Закона који је у вези са употребом родно осетљивог језика. Наиме, поједини медији су пласирали родно осетљив језик као најбитнији и најдискутабилнији део Закона, који може бити и његов „камен спотицања“, махом га дефинишући искључиво као употребу именица у женском роду у свакој прилици и на сваком месту, иако то у самом Закону није тако и наведено. Упркос чињеници да Закон садржи многобројне измене у односу на претходни Закон о равноправности полова из 2009. године (чак и у самом називу), медији су управо родно осетљив језик препознали и интерпретирали као велику претњу српском друштву и, самим тим, довели до стварања подела у друштву на оне који су за његову употребу и оне који су против ње. У овом раду бавимо се питањем да ли је оваква медијска слика заиста утицала на ставове говорника и говорница српског језика о родно осетљивом језику након усвајања Закона о родној равноправности, као и да ли су медији на било који начин допринели промени ставова говорника и говорница српског језика када је реч о овом појму. Тачније, анализирамо да ли је неадекватно тумачење родно осетљивог језика и контекст у ком се он помињао у претходном временском периоду имао удела у коришћењу овог појма у свакодневной, савременој комуникацији. У раду полазимо од основне хипотезе да је медијски дискурс у Републици Србији након усвајања Закона о родној равноправности у одређеној мери утицао како на тумачење овог појма, тако и на саму употребу родно осетљивог језика у свакодневном говору.

Рад се састоји из неколико делова: након увода, бавимо се деловима Закона о родној равноправности који се тичу родно осетљивог језика, односно, наводимо примере чланова Закона у којима се помиње родно осетљив језик, затим дајемо кратак преглед приказа родно осетљивог језика у медијима након усвајања Закона. Имајући у виду да би детаљна анализа медија захтевала знатно већи узорак, а самим тим и већи истраживачки рад, а да смо овде ограничени бројем страна, у овом раду смо прикупили медијске наслове у периоду од маја 2021. (од објављивања Закона) до данас. Након овог теоријског дела, говоримо о истраживачким методама и резултатима истраживања. У раду је коришћена квантитативна анализа, а као истраживачки инструмент употребљен је анонимни онлајн упитник. На крају, нудимо закључак на основу претходно обрађених теоријских и истраживачких података.

2. Закон о родној равноправности

Према Извештају Европске комисије за Србију за 2020. годину, Србија је увелико каснила са усвајањем новог Закона о родној равноправности

(Радни документ Европске комисије из 2020. године). Када је Закон коначно усвојен у мају 2021. године, кренула је полемика о његовој примени.

Како је наведено у самом тексту Закона, Закон о родној равноправности има за циљ „побољшање институционалног оквира и стварање услова за имплементацију политике једнаких прилика за жене и мушкарце. Он прописује дужности јавних тела, послодаваца и других физичких и правних лица у вези са родном равноправношћу. Такође, предвиђа мере против дискриминације на основу пола и мере за остваривање и унапређење родне равноправности, што је један од основних међународних стандарда за осигурање људских права“ (Закон о родној равноправности, *Службени гласник* бр. 52/2021). Нови Закон има неколико нових аспеката који су изазвали значајну критику и отпор једног дела нашег друштва, посебно у вези са казним одредбама и родно осетљивим језиком. Тачније, Закон дефинише родно осетљив језик као „језик којим се промовише равноправност жена и мушкараца и средство којим се утиче на свест оних који се тим језиком служе у правцу остваривања равноправности, укључујући промене мишљења, ставова и понашања у оквиру језика којим се служе у личном и професионалном животу“ (Закон о родној равноправности, *Службени гласник* 2021). Закон, такође, захтева употребу родно осетљивог језика у јавној управи и државним институцијама (Члан 25), у образовању (нпр. у уџбеницима и наставним материјалима, сертификатима, дипломама, насловима, професијама и лиценцама и другим облицима образовног рада) (Члан 37, став 3) и у области јавног информисања (Члан 44). Поред тога, нови Закон је подразумевао и казнене мере у вези са родно осетљивим језиком, које би требало да се примењују на органе јавне власти, и прописује казне од 5.000 до 150.000 РСД уколико родно осетљив језик није у званичној употреби (Члан 68, став 9). Ове одредбе Закона требало је да ступе на снагу три године након доношења Закона – то јест, 1. јуна 2024. године (Члан 73). Међутим, до данас нема службених упутстава, препорука или чак потврда да се ови чланови Закона спроводе. Оно што постоји као званична информација јесте да је Уставни суд Републике Србије привремено зауставио одређене одредбе Закона о родној равноправности у вези са родно осетљивим језиком док се не дође до коначне одлуке, која ће бити заснована на објашњењима и смерницама које дају Народна скупштина, Министарство просвете и Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог Републике Србије. Према речима Зорице Мршевић, ауторке Смерница за примену Закона о родној равноправности: „Одредба Закона о родној равноправности која се односи на примену обавезности родно сензитивног језика у медијима, као и области образовања и науке, где ће у случају кршења те обавезе бити прописане казнене одредбе, почела је јуче да се примењује. Закон предвиђа и да су медији у Србији дужни

да приликом извештавања користе родно осетљив језик. Међутим, за њих не постоје прописане казнене одредбе јер су законодавци сматрали да постоји независност медија и да, с тим у вези, за њих не сме бити никаквих санкција“ (*Политика*, 21. 5. 2024).

Иако је Закон о родној равноправности усвојен тек 2021. године, он се већ много пре тога, и нарочито након тога, суочавао са критиком и отпором великог дела српске научне заједнице, као што су Српска академија наука и уметности, Матица српска и Српска православна црква. Између осталог, Закон је критикован због утицаја „Запада“ на домаће законодавство, начина на који се регулише употреба родно осетљивог језика, тј. начина на који утиче на језичну политику, као и због одређивања појмова „род“ и „родни идентитет“ у српском законодавству. Организоване су многе јавне дебате које су се фокусирале махом на негативне ефекте Закона. Данас, преко три године касније, и даље можемо наићи на емисије, текстове, па чак и подкасте о овој теми, али и даље не постоји ниједан званичан документ који би навео да ли и на који начин ове одредбе Закона треба да се поштују.

3. Родно осетљив језик у медијима

Само дефинисање појма родно осетљивог језика је у медијима врло често погрешно, поготово у вези са Законом о родној равноправности. Наиме, он се најчешће повезује искључиво са моционим суфиксима *-ка*, *-ица*, *-киња* и једино тумачење овог појма је у вези са називима занимања у женском роду, иако смо већ могли видети да он у Закону није стриктно тако дефинисан. Заправо, треба имати на уму да је родно осетљив језик много више од тога. Он подразумева и одређено опхођење према особама мушког и женског пола у свакодневном говору, али и у медијском дискурсу. Употреба родно осетљивог језика је један од корака за савладавање препрека за родну равноправност у сваком друштву, као и средство за остваривање родне равноправности (Савић 1993: 15). Родно осетљив језик се залаже и за елиминацију сексистичког говора, који се дефинише као појава да одређени изрази „подржавају нетачне или неадекватне ставове према одређеном полу, најчешће женском“ (Бошковић Марковић 2021: 37). Како наводи З. Мршевић, „није у суштини битно како ћемо кога назвати, већ шта заправо стоји иза тога, а иза тога стоји европска вредност забране дискриминације у радним односима, и она гласи да нема мушких и женских занимања, а језик долази само као нека врста рефлекса“ (Филиповић 2009: 111). Такође, користећи родно осетљив језик, водимо рачуна и о избегавању родно дискриминаторног говора, односно употребе речи и израза који на неки начин омаловажавају или понижавају неки пол (Бошковић 2015: 46).

Будући да је и стручна јавност подељена по питању дефинисања родно осетљивог језика, а нарочито по питању његове употребе, не треба да нас изненаде и бројне разлике у мишљењима шире јавности и медија (Бошковић Марковић 2023: 704). До ових разлика су довеле и разне емисије које су фаворизовале управо разлике у мишљењу и подстицале расправе које нису увек биле научног и аргументованог карактера. Како наводи Томић (2023), неретко се потенцирало и помињање саговорника у експлицитно негативном контексту како у научним радовима, тако и у медијима (Томић наводи пример од 25. маја 2023. у К1ТВ емисији *Уранак*, када председник Одбора академик Срето Танасић вређа мр Марјану Стевановић). Неки од наслова који су се могли видети у медијима поводом родно осетљивог језика након усвајања Закона о родној равноправности су следећи:

- *Числјачица може, а деканка не може?* (Ало новине, 2. 6. 2021),
- *САНУ изражи да Уставни суд поништи закон Гордане Чомић* (Блиц, 7. 6. 2021),
- *Независности медија јача од Закона о родној равноправности? Ово ће исаити у уибеницима* (РТ Балкан, 20. 5. 2024),
- *Родно осетљив језик и казне: Ко може да бира између 'судије' и 'сушкње'* (НУНС Прес, 17. 6. 2024),
- *Полемике око родно сензитивног језика не јењавају – због чега се воде и на кога се односе?* (Еуроџуз, 9. 6. 2024),
- *НЕМА РЕЧНИК, НИ ПРАВОПИС, САМО – КАЗНУ: Родно осетљив језик, по закону који струка осорава, медији треба да примене од маја* (Новости, 19. 1. 2024),
- *Женски монах или монахиња: Папирјарх и Машица Српска ојет ироив родно осетљивог језика* (Време, 16. 1. 2024),
- *И саговорници да се бирају по роду, према новом Кодексу новинара медији у Србији мораће да користи намењени сензитивни језик* (Вечерње новости, 21. 4. 2024),
- *Од 1. јуна: ОБАВЕЗНО: ВОДИЧКИЊА, ФИЛОЛОШКИЊА, АДВОКАТИЦА...* (Полимље, лист за политичка и друштвена питања, 29. 3. 2024),
- *Од данас нови закон у Србији; Ако га се не иридржавате нећеће у зајвор* (Б92, 20. 5. 2024),
- *СПЦ и Машица српска: Родно осетљив језик у суироиности са стандардним језиком и неуставан* (РТС, 25. 1. 2024).

Оно што је слично свим овим насловима јесте управо поларизација и тенденција стварања негативне слике о родно осетљивом језику као појму који нарушава српски језик и доводи чак до хапшења и одласка у затвор.

4. Истраживање

Како бисмо истражили да ли је медијски дискурс заиста утицао на ставове становништва о употреби родно осетљивог језика, спровели смо квантитативну анализу на случајном узорку од 150 учесника и учесница. Истраживачки инструмент коришћен у ове сврхе је анонимни онлајн упитник који се састојао од 12 питања: 7 питања вишеструког избора, 2 питања у Ликертовој скали, и 3 питања отвореног типа. Упитник је дистрибуиран путем друштвених мрежа (Фејсбук и Линкдин) и путем имејла. У истраживању смо пошли од основне хипотезе да је медијски дискурс у Републици Србији након усвајања Закона о родној равноправности у одређеној мери утицао како на тумачење овог појма, тако и на саму употребу родно осетљивог језика у свакодневном говору.

У истраживању је учествовало 119 припадница женског пола (79,3%) и 31 припадник мушког пола (20,7%), од којих највећи проценат (54,5%) има између 35 и 50 година, 20% између 50 и 70 година, 16% између 25 и 35 година и 9,3% између 18 и 25 година. Испитаници су становници различитих градова у Републици Србији (Београд, Нови Сад, Ваљево, Ниш) и имају различита занимања. Тачније, преко 80% испитаника је у сталном радном односу, 9,3% испитаника и испитаница припада студентској популацији, 5,3% је на мастер или докторским студијама, док је 4,7% испитаника и испитаница незапослено. Стога можемо закључити да је узорак, иако мали, социо-демографски врло разноврстан.

На питање да ли су упознати са Законом о родној равноправности, 76,7% испитаника (N=115) дало је потврдан одговор. Преко 70% оних који знају за Закон су за њега чули преко мас-медија (N=96), док је остатак испитаника навео личне контакте као основни извор информација о Закону. Упитани да ли и у којој мери верују да су медији одиграли важну улогу у промовисању родно осетљивог језика, највећи проценат испитаника, 32%

Табела 1. Примери из медија са позитивним и/или негативним утицајем на ставове о родно осетљивом језику.

Позитиван утицај	Негативан утицај
Квиз <i>Пошера</i> (РТС 1)	Таблоиди и жута штампа
Информативни програм	Рекламни програм
Емисије на Н1 и Нова С	Новине <i>Вечерње новостии</i>
<i>Културни дневник</i> (РТС)	Новине <i>Полијика</i>
<i>Ушћиник</i> (РТС)	ТВ Пинк
Новине <i>Данас</i>	Друштвена мрежа <i>X</i>
Подкаст <i>Тамјон зона</i>	Ријалити програм
Документарни садржаји	

(N=48) одговорио је да нису сигурни, док се 27,3% (N=41) сложило да су медији у великој мери промовисали родно осетљив језик од усвајања Закона до данас. У Табели 1 дајемо преглед конкретних примера из медија који су имали позитиван или негативан утицај на ставове о употреби родно осетљивог језика у Републици Србији, према мишљењу наших испитаника и испитаница.

Осим навођења медијских примера, поједини испитаници су наводили и појављивање појединих личности које су представљале своје ставове у разним емисијама или приватним снимцима, а самим тим и позитивно или негативно утицале и на њих. Такође, поменуто су и расправе на различитим друштвеним мрежама, али и све чешћа употреба именица у женском роду у медијима за занимања која су раније била искључиво у мушком роду. Више испитаника и испитаница је навело да је, иако је било неколико емисија на тему родно осетљивог језика на разним телевизијским станицама, већина њих имала негативан утицај на употребу родно осетљивог језика. Уз то, закључују и да су „у тим емисијама водитељи и водитељке фаворизовали експерте који су против родно осетљивог језика, а који су познати по националистичкој и традиционалистичкој аргументацији“. Наведено је и да „све организоване дебате су имале за циљ да поларизују јавност“.

Упитани да ли су приметили промене у начину представљања родно осетљивог језика у медијима од усвајања Закона о родној равноправности, половина испитаника тврди да јесу (N= 75), 31,3% (N=47) тврди да нису, док 18,7% (N=28) није сигурно. Неке од позитивних и негативних примера тумачења и употребе родно осетљивог језика на основу медија можемо видети у Табели 2 и Табели 3.

Табела 2. Позитивни примери тумачења и употребе родно осетљивог језика након усвајања Закона о родној равноправности.

Испитаница 1	„Емисије су ми помогле да лакше усвојим неке речи.“
Испитаница 2	„Моје ћерке сада користе именице у женском роду.“
Испитаница 39	„Обраћам већу пажњу како се обраћам.“
Испитаница 61	„Буде наду, иако слабу, да ће доћи до позитивног помака.“
Испитаница 143	„У појединим, независнијим, локалнијим, мањим и добронамерним медијима видим већу употребу РОЈ.“

Табела 3. Негативни примери тумачења и употребе родно осетљивог језика након усвајања Закона о родној равноправности.

Испитаница 5	„Учиниле су да се заситим и уморим од те теме.“
Испитаник 19	„Допринели су мојој одбојности према родно осетљивом језику.“
Испитаница 63	„Ширење страха и моралне панике утиче на ставове свих говорника и говорница, такође и свест да се занимањем за ову тему улази у конфликте.“
Испитаница 113	„Згадила ми се. Намерно се не придржавам, имало је контра ефекат.“

Међутим, када су упитани да ли је приступ медија родно осетљивом језику утицао на њихово тумачење родне равноправности, само 5,3% (N=8) дало је потврдан одговор, док је 48,7% (N=73) дало одричан одговор. Остали испитаници и испитанице нису дали конкретан одговор, односно одабрали су опцију да нису сигурни.

На питање *Да ли примећујете већу употребу родно осетљивог језика у медијима?*, 60% узорка дало је потврдан одговор, 16% је дало одричан одговор, док су преосталих 24% тврдили да нису ни обратили пажњу.

Конечно, као одговор на питање *Како је употреба родно осетљивог језика у медијима утицала на Вас лично?*, дошли смо до и до позитивних и до негативних ставова. Преглед одговора дајемо у Табели 4.

Табела 4. Позитивни и негативни ставови као одговор на питање *Како је употреба родно осетљивог језика у медијима утицала на Вас лично?*

Позитивни ставови	Негативни ставови
„До сад нисам била толико осетљива на ту тему, сад размишљам у нијансама.“	„Слабо јер је и када се користила у емисијама увек била пропраћена са малом дозом смеха. Где би водитељ увек питао јер се то сада овако каже правилно.“
„Можда сам мало више почела да користим речи попут психолошкиња које раније нисам користила, навикавам се полако :)“	„Све ми је превише наглашено и имам осећај као да се упорно врши притисак.“
„Трудим се нпр. да користим само женски род уколико се већина групе представља као припаднице женског рода.“	„Створила ми је одбојност, нарочито зато што све делује произвољно и недовољно промишљено.“

<p>„На мене је више утицало намерно избегавање употребе РОЈ у појединим медијима и то ми је само додатно потврдило колико употреба РОЈ у већини случајева долази врло спонтано и природно. Чини ми се да више примећујем када га неко намерно НЕ користи него када га неко (не)свесно користи.“</p>	<p>„Само ме је удаљила од употребе исте.“</p>
<p>„Лично није утицала, међутим, драго ми је да родно осетљив језик полако улази у јавни простор. И што се не подразумева да ће увек бити лекар, психолог, фотограф...“</p>	<p>„Утицала је да не прихватам, тј. не користим облике за женски род.“</p>
<p>„Лично користим родно осетљив језик јер сматрам то природним. Када видим такву употребу у медијима то пробуди неке позитивне емоције јер сматрам да је то важан, ако не и најважнији, фактор када говоримо о далекосежним последицама тј. допирању до свих структура а нарочито до 'обичних' грађана.“</p>	<p>„Ужасно ми иде на живце. Сад се чују и речи 'ауторкиња', уместо 'ауторка', 'тренерка' уместо 'тренер', Драге колегинице и колеге, а да то суштински није променило ништа, јер ако жене трпе насиље у породици, иду да се породе, а неко им каже 'краво једна, напни се', мени то није родна равноправност. Ја сам филолог, а не филолошкиња, преводилац, а не преводитељка, доктор наука, а не докторка наука. По звању сам професор, али прихватам да ми се студенти обраћају са 'професорка'.“</p>
<p>„Користим га самоувереније него раније.“</p>	<p>„Оно сто сам више пута приметила у појединим медијима јесте усиљена употреба именица које се односе на називе професија жена. Другим речима, водитељи и водитељке интонацијом тоном стављају до знања када изговарају да им то звучи неприхватљиво њима лично, или други пример, изговоре назив професије која се односи на жену са образложењем да то тако сад мора, али да нису сигурни како је исправно да се каже.“</p>

„Утицало је на промену моје перцепције и већу примену у свакодневnoj комуникацији.“	„Више нисам репортер, сад сам репортерка. Као што доктори наука, нису то, него докторке наука. Направила се баријера између полова која није требало да се прави, јер су разлике и до увођења родно осетљивог језика биле приметне.“
„Утицала је на повећање жеље да се ангажујем у заштити права на родно осетљиви језик и борбу против дискриминације.“	„Негативно. Пренаглашена употреба.“
„Утицала је да почнем да питам другарице како желе да ословљавам њихове професије.“	„Изазвало ми је још већи отпор ка речима као што су психолошкиња, модераторка, архитекткиња и слично, односно према занимањима у женском роду које ми нису природне, односно не звуче природно као професорка, наставница, новинарка.“
„Само на начин да сам усвојила и неке нове изразе за професије у женском роду које раније нису постојале код нас.“	„Смета ми, накарадно је, нема доследног решења.“
„Поздравим сваку употребу родно осетљивог језика у медијима као мали корак напред као малу победу.“	„Фрустрација и сиљење језика, наметање и изврдавање руглу. Перцепција да су жене више против тзв. родно равноправног језика.“

5. Закључак

„Воља за истином почива на институционалној подршци, она се у исти мах појачава и спроводи од читаве мреже пракси, а још више начином на који се вреднује, дистрибуира и у извесном смислу додељује“ (Фуко 2007: 14). Можемо рећи да у медијима није било довољно воље за истином када је реч о дефинисању родно осетљивог језика, јер су медији овај појам дефинисали на начин да створе поларизацију и још већу збуњеност код домаћег становништва, уместо да појам објасне и учине пријемчивим за ширу јавност. Најбољи пример за то јесу управо медијски наслови у периоду од 2021. године до данас. Оно што нам резултати истраживања показују јесте да, иако медији нису имали утицаја на промену става о родној равноправности као битном концепту, јесу имали утицаја на ставове становништва према тумачењу и употреби родно осетљивог језика. Наиме, инсистирање на овој теми у медијима је код многих довело до презасиће-

ња, стварања негативних емоција, али и до повећања свести о употреби родно осетљивих термина. С тим у вези, можемо потврдити основну хипотезу да је медијски дискурс у Републици Србији након усвајања Закона о родној равноправности у одређеној мери утицао на усвајање појма родно осетљивог језика у свакодневном говору, јер можемо видети да су наши испитаници и испитанице у својим одговорима на питања отвореног типа указали на промене у свом вокабулару.

Оно што је мана истраживања јесте мали узорак и недовољно јасно дефинисани медији који се помињу у упитнику. С тим у вези, пожељно је организовати шире истраживање на већем узорку и са јасно дефинисаном врстом медија која се анализира како би се дошло до меродавнијих и конкретнијих резултата.

ЛИТЕРАТУРА

- Бошковић Марковић 2021: Валентина Бошковић Марковић, *Жене у језику: борци или боркиње?*, Београд: Задужбина Андрејевић.
- Бошковић Марковић 2023: Валентина Бошковић Марковић, Language and gender: attitudes towards the usage of gender-sensitive language among students of sports, *ТЕМЕ – часопис за друштвене науке*, Vol. XLVII, No. 3, Ниш, 701–715.
- Бошковић 2015: Валентина Бошковић: Дискурзивна средства за изражавање родних идеологија на примеру студентске популације у Србији, докторска дисертација, Филолошки факултет, Универзитет у Београду.
- Савић 1993: Свенка Савић: *Дискурс анализа*, Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, Нови Сад: Футура публикације.
- Филиповић 2009: Јелена Филиповић, Родно осетљиве језичке политике: теоријске поставке и методолошки поступци, *Анали Филолошког факултета*, Универзитет у Београду, 109–128.
- Томић 2023: Светлана Томић: Један могући приступ објашњењу проблема, утврђивању чињеница и разматрању расположивих примера за јавну употребу родно осетљивог језика са предлозима за директну примену и разраду модела, излагање на трећем друштвеном дијалогу „Како до родно осетљивог језика?“, који је организован у сарадњи UN Women и Министарства за људска и мањинска прва и друштвени дијалог.
- Лакићевић 2004: Драган Лакићевић, Значај образовања јавности за демократску и политичку културу, *Етичка јавне речи у медијима и њолиници*, ур. З. Вацић, ЦЛДС, Београд, 249–271.
- Фуко 2007: Мишел Фуко, *Поредак дискурса*, Карпос Лозница.

ИЗВОРИ

- Женски монах или монахиња: Патријарх и Матица Српска опет против родно осетљивог језика <https://vreme.com/razno/zakon-o-rodnoj-ravnopravnosti/> [прегледано 1. 10. 2024].

- Закон о родној равноправности, <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-orodnoj-ravnopravnosti.html> [прегледано 1. 10. 2024].
- НЕМА РЕЧНИК, НИ ПРАВОПИС, САМО - КАЗНУ: Родно осетљив језик, по закону који струка оспорава, медији треба да примене од маја, <https://www.novosti.rs/c/drustvo/vesti/1324155/nema-recnik-pravopis-samo-kaznu-rodno-osetljiv-jezik-zakonu-koji-struka-osporava-mediji-treba-primene-maja> [прегледано 1. 10. 2024].
- Новости: И саговорници да се бирају по роду, према новом Кодексу новинара медији у Србији мораће да користе наметнути сензитивни језик, <https://www.uns.org.rs/sr/desk/vesti-iz-medija/159093/novosti-i-sagovornici-da-se-biraju-po-rodu-prema-novom-kodeksu-novinar-mediji-u-srbiji-morace-da-koriste-nametnuti-senzitivni-jezik.html> [прегледано 1. 10. 2024].
- Од 1. јуна: ОБАВЕЗНО : ВОДИЧКИЊА, ФИЛОЛОШКИЊА, АДВОКАТИЦА..., <https://listpolimlje.info/2024/03/29/%D0%BE%D0%B4-1-junaobavezno-vodickinja-filoloskinja-advokatica/> [прегледано 1. 10. 2024].
- Од данас нови закон у Србији; Ако га се не придржавате нећете у затвор, <https://www.b92.net/info/drustvo/23697/od-danas-novi-zakon-u-srbiji-ako-ga-se-ne-pridrzavate-necete-u-zatvor/vest> [прегледано 1. 10. 2024].
- Полемике око родно сензитивног језика не јењавају - због чега се воде и на кога се односе?, <https://www.euronews.rs/srbija/drustvo/125964/polemike-oko-rodno-senzitivnog-jezika-ne-jenjavaju-zbog-cega-se-vode-i-na-koga-se-odnose/vest> [прегледано 1. 10. 2024].
- Политика, Почела примена родно сензитивног језика, за медије без казnenих одредби, <https://www.politika.rs/scc/clanak/615667/Pocela-primena-rodno-senzitivnog-jezika-za-medije-bez-kaznenih-odredbi>, [прегледано: 5. 10. 2024].
- Родно осетљив језик и казне: Ко може да бира између „судије“ и „суткиње“, <https://nuns.rs/rodno-osetljiv-jezik-i-kazne-ko-moze-da-bira-izmedju-sudije-i-sutkinje/> [прегледано 1. 10. 2024].
- СПЦ и Матица српска: Родно осетљив језик у супротности са стандардним језиком и неуставан <https://www.rts.rs/lat/vesti/drustvo/5353905/spc-i-matica-srpska-rodno-osetljiv-jezik-u-suprotnosti-sa-standardnim-jezikom-i-neustavan.html> [прегледано 1. 10. 2024].

Valentina Bošković Marković

THE INFLUENCE OF MEDIA DISCOURSE ON THE USE OF GENDER-SENSITIVE LANGUAGE IN THE REPUBLIC OF SERBIA

S u m m a r y

In this paper, we examine the correlation between media discourse and contemporary language usage. The main topic of the paper is the interpretation of the concept of gender-sensitive language in the media through the lens of the Law on Gender Equality and the impact of this interpretation on Serbian language speakers. The theoretical part of the paper offers a brief overview of the legal regulations on gender-sensitive lan-

guage, specific examples of media reporting and media discourse on the Law on Gender Equality from its adoption in 2021 to the present day, with a special focus on written discourse, and defines key terms related to gender-sensitive language. The research part of the paper presents the results of quantitative research conducted to uncover the connection between media portrayal of gender-sensitive language and speakers' attitudes towards the use of gender-sensitive language, i.e., to determine whether media discourse following the adoption of the Law on Gender Equality has influenced the use of gender-sensitive language in contemporary Serbian society. The research was conducted on a random sample of 150 respondents from various backgrounds. The research findings indicate that there has been a certain influence of the media on the attitudes and usage of gender-sensitive language among speakers of the Serbian language. This influence is both positive (speakers have started paying more attention to gender-sensitive language) and negative (speakers have become tired of constant discussions related to this topic).

Keywords: media discourse, gender-sensitive language, Law on Gender Equality.